

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปผลการประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์
เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๑ : มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม”
วันอังคารที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓๐๐ – ๑๗๑๐

ด้วยระบบ Web Conference ผ่าน App. Zoom ณ ห้องประชุม (๑) ศศย.สปท.

เปิดการสนทนา

พล.อ.ต. ภูมิใจ วิทยากร	เลขสุนทรารกร	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑. ศ.ดร.พิริยะ	ผลพิรุฬห์	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพัฒนาการเศรษฐกิจ และศาสตราจารย์ ประจำคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๒. คุณสุพันธุ์	มงคลสุธี	ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓. อ.ดร.อาร์ม	ตั้งนิรันดร	อาจารย์ประจำและผู้ช่วยคณบดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษาแห่งสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. คุณอนรรฆ ผู้ดำเนินรายการ	พิทักษ์ธานี	นักวิจัยศูนย์แมกซ์ศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
น.อ. ชูศักดิ์	เกษตรวิทย์	ผู้อำนวยการกองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ

สรุปสาระสำคัญ

๑. สถานการณ์ของประเทศไทยท่ามกลางวิกฤติ โควิด-๑๙ ในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม
มีประเด็นดังนี้

๑.๑ ภาวะวิกฤติ โควิด-๑๙ ในปัจจุบัน เป็นภาวะวิกฤติที่แตกต่างจากภาวะวิกฤติทาง
เศรษฐกิจระดับโลกที่ผ่านมาในอดีต เนื่องจากมีการหยุดชะงักส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่มูลค่าโลก และทุกภูมิภาค
ทั่วโลก เกิดการชะลอการผลิตในภาคอุตสาหกรรมทั่วโลกที่อยู่ภายใต้ระบบห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value
Chain) ทั้งผู้ผลิตต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามในวิกฤติโควิดครั้งนี้ จะทำให้
เงินก้าวขึ้นมาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจโลกที่มีความเด่นชัดมากขึ้น ในขณะที่ประเทศอื่น เช่น สหภาพยุโรป
และสหรัฐฯ ยังอยู่ในช่วงวิกฤติจากการแพร่ระบาด

๑.๒ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ในประเทศไทย ทำให้ไทยมีความได้เปรียบ
เนื่องจากมีผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-๑๙ ในอัตราที่ต่ำและมีผู้รักษาหายแล้วเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่า
ประเทศไทยมีการบริหารจัดการเรื่องสาธารณสุขที่มีคุณภาพและแพทย์มีศักยภาพสูง ด้วยเหตุนี้การสร้างโรงแรม
และโรงพยาบาล เพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นทางเลือกหนึ่งในการสร้างธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ

/ (๓) ดัชนี...

๑.๓ ดัชนีตลาดหุ้นไทยปรับตัวลดลงทำจุดต่ำสุดรอบหลายปี และดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต่ำที่สุดในรอบ ๒๘ เดือน โดยดัชนีความเชื่อมั่นในอีกสามเดือนข้างหน้าของประเทศไทยลดลงไปเป็นร้อยละ ๙๖ ซึ่งเป็นตัวเลขที่ต่ำที่สุดในรอบ ๑๐ ปี ถือเป็นวิกฤตครั้งแรกที่ดัชนี การส่งออกของทุกภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง

๑.๔ สถานการณ์โควิด-๑๙ ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนของภาคการผลิตมีการนำเครื่องจักรที่มีระบบควบคุมอัตโนมัติ (Automation) มากขึ้นเพื่อลดจำนวนพนักงาน และเป็นการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จากการแพร่ระบาดของโรค โควิด-๑๙ เนื่องจากเครื่องจักรสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๕ สถานการณ์ด้านสังคมจากการระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากประชาชนไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมือง ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตในเมืองได้อีกต่อไป จนนำไปสู่การอพยพในที่สุด

๑.๖ สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เมืองต่าง ๆ ทั่วโลกมีคนจนมากขึ้นกว่า ๑๐๐ ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ของเอเชีย-แปซิฟิก จนนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น

๒. ผลกระทบของประเทศไทยท่ามกลางวิกฤตโควิด-๑๙ ในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม มีประเด็นดังนี้

๒.๑ ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค เศรษฐกิจของไทยจะหดตัวประมาณร้อยละ ๕.๓ ทั้งนี้การคาดการณ์อยู่ภายใต้สมมติฐานว่าประเทศไทยจะสามารถควบคุมโรคระบาดได้ภายในไตรมาส ๒ และยังไม่ได้รับรวบรวมผลจากมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ โดยภาคส่วนที่มีผลต่อการหดตัวของระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคการส่งออกเนื่องจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าทั่วโลกชะงักงัน และภาคการท่องเที่ยว สำหรับผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ได้แก่ ภาคการเกษตร และธุรกิจโรงแรม เป็นต้น

๒.๒ ผลกระทบในระยะยาว (Potential Long-Term Growth) จะทำให้จำนวนคนเสียชีวิตและเจ็บป่วยจากการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น นักเรียน นักศึกษาจะต้องหยุดเรียนและขาดโอกาสในการเรียนรู้ ระบบเศรษฐกิจจะชะงักงัน และไม่เหลืองบประมาณเพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เนื่องจากใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-๑๙

๒.๓ รูปแบบการจ้างงานในอนาคต จะมีการเปลี่ยนไปจากการจ้างงานแบบรายเดือนไปสู่การจ้างงานที่ใช้ทักษะความสามารถแทน พร้อม ๆ กับการที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการทำงานในชีวิตประจำวันและธุรกิจเพิ่มมากขึ้น เช่น เทคโนโลยีเสมือนผสานโลกจริง (Augmented Reality) คลาวด์ (Cloud) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) การจำลองภาพให้เสมือนจริง (Virtual Reality) หุ่นยนต์ (Robotics) อินเทอร์เน็ตเพื่อสรรพสิ่ง (Internet of Things) และระบบโครงข่ายในการเก็บบัญชีธุรกรรมออนไลน์ (Block Chain) เป็นเทคโนโลยีที่นักธุรกิจมีความจำเป็นต้องศึกษาเพื่อการอยู่รอดในการดำเนินธุรกิจ

๒.๔ คนจนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาครัฐ เนื่องจาก ขาดการเข้าถึงทางเทคโนโลยี ขาดการประชาสัมพันธ์นโยบายอย่างทั่วถึง และขาดความรู้ความเข้าใจต่อการลงทะเบียน การไม่มีบัญชีธนาคาร การไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนกลายเป็น “คนไทยไร้สิทธิ” (คนไร้บ้านมีปัญหาด้านสิทธิสถานะประมาณร้อยละ ๓๐) และความไม่เพียงพอของโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสังคม (Social Infrastructure) เป็นต้น

๒.๕ การเข้าถึงไม่ถึงเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงความช่วยเหลือและการสนับสนุนด้านการศึกษา ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเข้าถึงไม่ถึงความรู้ นำไปสู่ค่าใช้จ่ายของครอบครัวเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่การออกจากระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

๒.๖ ด้านสังคม จะมีการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม จะพบความกังวลของคนทั่วโลกและพบปัญหาสุขภาพจิตของคน ความยากจน และการไม่มีงานทำ

๒.๗ ความรุนแรงในครอบครัวที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากการปิดเมืองอาจส่งผลให้เกิดความตึงเครียดภายในครอบครัวที่อาจเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งน่าจะอยู่ที่ประมาณ ๒๕๐ ล้านคนทั่วโลก

๓ ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทยในการฝ่าวิกฤตโควิด-๑๙ และหลังวิกฤตโควิด-๑๙
มีประเด็นดังนี้

๓.๑ รัฐควรมีแผนคลายมาตรการมากขึ้น โดยใช้ “มาตรการทุบและคลายการ Lockdown (Hammer and Dance)” เพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวและประชาชนทั่วไปจะกลับมาประกอบอาชีพได้อีกครั้ง ควบคู่กับมาตรการทางสาธารณสุข

๓.๒ รัฐควรควบคุมการระบาดให้จำนวนผู้ป่วยอยู่ในปริมาณที่สถานพยาบาลดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยควบคุมสถานประกอบการธุรกิจเฉพาะเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เกิดความสมดุลของการแก้ปัญหาการระบาดของโควิด-๑๙ ระหว่างมาตรการในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม

๓.๓ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด โดยควรนำจุดแข็งและความถนัดมาเป็นแรงผลักดันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ เช่น การเกษตร และอาหาร ซึ่งประเทศไทย มีความสามารถเป็นครัวของโลกได้

๓.๔ มาตรการของภาครัฐควรให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการในระดับครัวเรือน และชุมชน (Household Quarantine, Community Quarantine) มากขึ้น หรือการบริหารจัดการกับปัญหาสุขภาพในลักษณะครัวเรือน รวมถึงการทำงานและใช้ชีวิตของแรงงานในเมืองที่ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ได้ เนื่องจากลักษณะของการทำงานทำให้จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนจำนวนมากอยู่ ดังนั้น นโยบายของภาครัฐจะต้องปรับโดยให้ความสำคัญกับการป้องกัน ส่วนบุคคล (Self-Protection)

๓.๕ นโยบายของภาครัฐควรให้ความสำคัญกับประชากรของกลุ่มคนจน หรือกลุ่มคนไร้บ้าน (Homeless) ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มประชากรที่เปราะบางที่สุดในประเทศ โดยการทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือของรัฐได้เพิ่มมากขึ้น เช่น ระบบสาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น

กภศ.ศศย.สปท.

พ.ค.๖๓

ภาพประกอบการประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์
เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๑ : มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม”
วันอังคารที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓๐๐ - ๑๗๑๐
ด้วยระบบ Web Conference ผ่าน App. Zoom ณ ห้องประชุม (๑) ศศย.สพท.

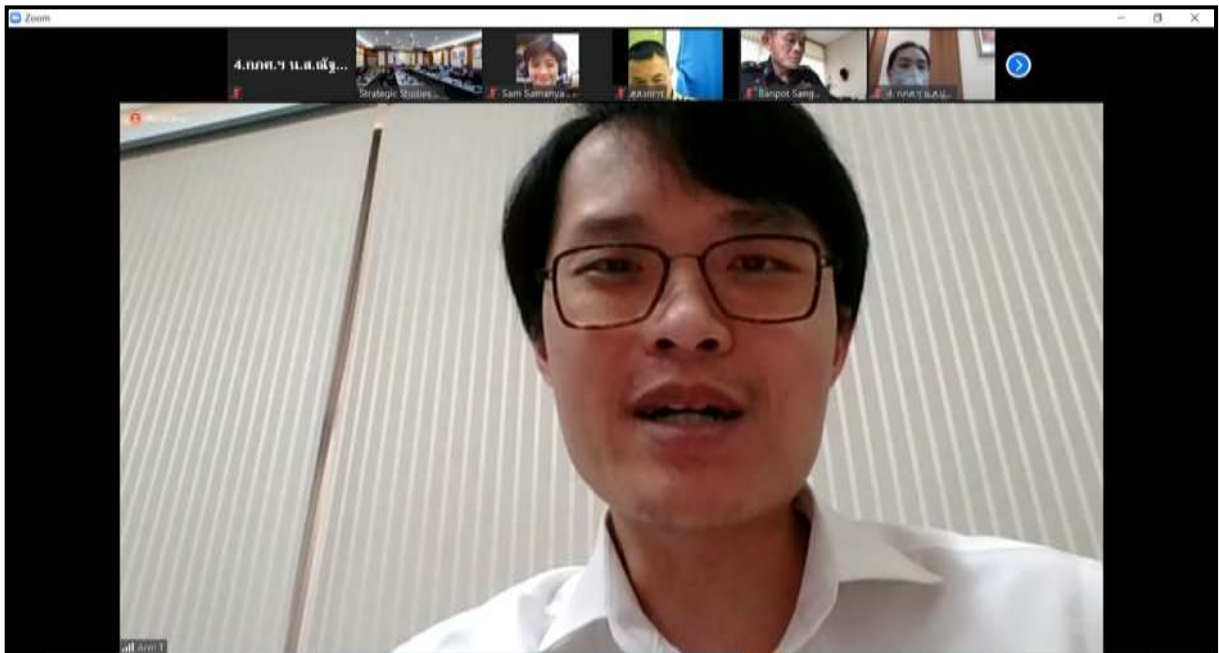
๑) พล.อ.ต. ภูมิใจ เลขสุนทรการ ผอ.ศศย.สพท. เป็นประธานพิธีเปิดฯ

๒) การประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๑ : มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม” โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ศ.ดร.พิริยะ ผลพิรุฬห์ และคุณสุพันธุ์ มงคลสุธี

๓) การประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๑ : มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม” โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม ประกอบด้วย อ.ดร. อาร์ม ตั้งนิรันดร และคุณอนรรฆ พิทักษ์ธานิน

๔) ภาพบรรยากาศการประชุมฯ